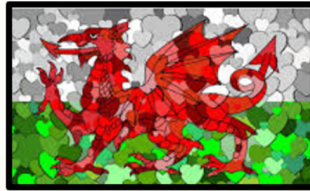

Llwybr Datblygu'r Gymraeg

2020-21

Tiwtor :

Bethan Griffiths

bethan.griffiths@pcydd.ac.uk

Darlith 12

Dydd Iau 26^{ain} o Dachwedd 2020

Prifysgol Cymru
Y Drindod Dewi Sant
University of Wales
Trinity Saint David

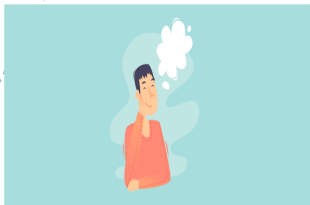

Rhagoriaith
CANOLFAN
GWASANAETHAU
CYMRAEG

Nod y sesiwn:

- Trafod beth ydy ystyr y term **trawsieithu**
- Edrych ar ofynion cwestiwn trawsieithu y Dystysgrif Sgiliau Iaith
- Defnyddio y sgil o drawsieithu yn y dosbarth
- Sut mae cyfoethogi ein sgiliau ysgrifennu yn y Gymraeg?

Beth ydy ystyr y term trawsieithu?

Trawsieithu ydy...

Sefyllfa lle rydym yn **derbyn gwybodaeth** mewn un iaith ac yn ei **defnyddio** yn y llall, e.e.:

e.e. Darllen yn Saesneg ond yna'n ysgrifennu yn Gymraeg

Gwrando yn Saesneg ond yna'n siarad yn Gymraeg

Mae'r term wedi cael ei
gyfieithu i'r Saesneg
'translanguaging'

Bathwyd y term i
ddisgrifio proses
clywed
gwybodaeth
mewn un iaith a'l
thrafod /
ysgrifennu mewn
iaith arall.

Trawsieithu

Testun
ymchwil Cen
Williams ym
Mangor ym
yr 1980au

Ymchwil yn edrych ar
strategaethau i helpu
dysgwyr i ddefnyddio dwy
iaith mewn gwrs

Cofiwch y gwahaniaeth rhwng...

CYFIEITHU

Rhaid trosglwyddo'r testun yn ei gyfanrwydd o un iaith i'r llall.

TRAWSIEITHU

Rhaid trosglwyddo ystyr y darn yn gyffredinol i iaith arall gan ddefnyddio eich geiriau eich hun.

Meddylwch am enghreifftiau pan
rydyn ni'n trawsieithu...

Wrth drawsieithu yn ysgrifenedig:

Rydym yn

- chwilio am y **prif syniadau** mewn darn (e.e. Saesneg)
- cyfleu'r **prif syniadau** hyn yn yr iaith arall (e.e. Cymraeg) gan gadw'r iaith mor syml a dealladwy ag sy'n bosibl

TRAWSIEITHU - Tasg 2 yr asesiad ysgrifenedig

(Mae'r dasg hon yn werth 40% o'r marciau)

Mae'r darn isod yn drawsysgrifiad o araith gan Is-Ganghellor mewn Prifysgol a draddodwyd yn ystod y seremoni raddio i fyfyrwyr yn ddiweddar. Ysgrifennwch adroddiad byr yn Gymraeg ar gyfer cylchgrawn y coleg, yn esbonio'r cyd-destun ac yn crynhoi'r hyn a ddywedwyd.

Rhaid i chi gynnwys y pwyntiau allweddol i gyd yn eich adroddiad.

Ysgrifennwch o leiaf **120** o eiriau, a pheidiwch ag ysgrifennu mwy na **140** o eiriau. Nodwch nifer y geiriau ar ddiwedd eich erthygl.

Rhaid cofio ysgrifennu'n gryno felly!

Cyngor ar gyfer yr asesiad ysgrifenedig TSI

- **DARLLEN** darn yn sydyn ac yn arwynebol er mwyn cael syniad o'r cynnwys.
- Nodi'r pwyntiau yr ydych wedi sylwi arnynt
- Darllen y darn yn fanwl
- Beth yw prif bwynt y darn?
- Beth yw'r is-bwyntiau?
- Gwnewch bwyntiau bwled neu fap meddwl
- Ceisiwch wneud nodiadau yn Gymraeg heb ddibynnu ar y darn.

Tystysgrif
Sgiliau
Iaith Gymraeg

Crynowch gynnwys y darn i draean y gwreiddiol gan gofio

- Pediwch â chyfieithu air am air. Defnyddiwch eich geiriau eich hun
- Peidio ychwanegu eich barn / eich syniadau eich hun
- Dim enghreifftiau, oni bai eu bod yn hanfodol
- Osgoi ailadrodd
- Defnyddio eich geiriau eich hun
- Cadw'r brawddegau yn fyr ac yn gryno.

Ar ôl i chi orffen...

Cofiwch wirio eich gwaith (e.e. Sillafu, cenedl enwau, treigladau ayyb)
Defnyddiwch Cysill i'ch helpu i wirio.

Tystysgrif
Sgiliau
Iaith Gymraeg

Enghraifft (Papur 1)

Transcript of speech by Vice Chancellor Adrian Thomas at the Faculty of Arts Graduation Ceremony, 20 June, held in O'Reilly Hall, St John's University.

Dear colleagues, friends, parents and graduands.

It's my pleasure to welcome you to this wonderful hall to celebrate the achievement of our students, graduating after three years of hard work in the Arts Faculty of our university. It's a significant year for us at St John's of course, celebrating our seventy fifth anniversary. There have been a number of events to mark the occasion, as many of you will know, and this graduation ceremony will be one of the most important, giving us an opportunity to reflect and look forward. It would have been a very different ceremony seventy five years ago, when that first small cohort of students graduated.

We may be a small university but our achievements are many, and we have contributed to many different fields of study. Very recently, our Faculty of Science featured on a BBC news item because of the pioneering work done in tracking the spread of the Zika virus in the developing world. The virus has been identified as an international health emergency by the World Health Organisation, and the research completed here has contributed to our understanding of how this virus works. Other disciplines are also well represented. I'm proud to welcome one of our alumni, Mrs Erin Williams, to receive an honorary doctorate for her work in the field of child psychology. She has published several articles on dyslexia, cognitive development and multilingualism and is in demand as a conference speaker around the world. Being a smaller university is no hindrance to success in any field. I would also argue that being a smaller university greatly enhances the undergraduate experience. I was heartened that the National Student Survey ranked St John's as the friendliest of all UK universities. Excellence in academic research goes hand in hand with good teaching and an atmosphere where students are encouraged and supported.

For some of you, this is the culmination and end of three years of study, but many of you will be embarking on post-graduate studies next September. The proportion of graduates staying on to work towards MA, MSc or full doctorate studies at St John's is one of the highest in the UK; at least 20% of graduates have expressed this as their intention this year. This in itself is a reflection of the esteem in which the University is held by its students, and of the dedication of the lecturing staff. I wish you well in your future studies, and for those leaving St John's, I wish you well in your future careers. Thank you, and congratulations once again.

Meini Prawf

Addasu testun ysgrifenedig Saesneg i'r Gymraeg at ddiben penodol.

Rhaid i'r ymgeisydd ddarllen testun ysgrifenedig Saesneg a'i addasu i'r Gymraeg at ddiben penodol, e.e. **ysgrifennu crynodeb o destun Saesneg ar gyfer cynulleidfa benodol.**

Asesir gallu'r ymgeisydd i **ysgrifennu'n gywir**, gan ddefnyddio **ystod o gystrawennau** a geirfa, ac i lunio testun terfynol sy'n briodol i'r diben a ddisgrifir yn y dasg. Yn ogystal, bydd nifer o bwyntiau allweddol yn y testun gwreiddiol, ac asesir gallu'r ymgeisydd i gynnwys y pwyntiau priodol yn y trawsieithiad.

Cynllun marcio – Trawsieithu

Y2.1	Cywirdeb	10 marc
9-10	ysgrifennu'n gywir iawn, ychydig iawn o fân wallau yn unig.	
7-8	ysgrifennu'n gywir, gyda rhai camgymeriadau nad ydynt yn tynnu gormod o sylw.	
5-6	ysgrifennu'n gywir ar y cyfan, er bod rhai camgymeriadau amlwg nad ydynt yn amharu ar ddealltwriaeth.	
3-4	ysgrifennu'n eithaf gwallus, a'r camgymeriadau'n amharu ar ddealltwriaeth y darlennydd.	
0-2	y testun yn cynnwys nifer o gamgymeriadau elfennol.	

Y2.2	Ystod	10 marc
9-10	defnyddio ystod ragorol o gystrawennau a geirfa, sy'n gwbl briodol i'r dasg.	
7-8	defnyddio ystod dda o gystrawennau a geirfa sy'n briodol i'r dasg.	
5-6	defnyddio ystod foddhaol o gystrawennau a geirfa sy'n addas i'r dasg, er bod rhai bylchau amlwg.	
3-4	defnyddio ystod gyfyng o gystrawennau a phatrymau a'r diffygion yn peri peth anhawster wrth ysgrifennu'r testun.	
0-2	defnyddio ystod o gystrawennau a geirfa sy'n rhy gyfyng i gyflawni'r dasg yn foddhaol.	

Y2.3

Addasrwydd y testun

10 marc

- 9-10 y testun terfynol yn gwbl briodol i'r dasg a osodwyd, e.e. ffurf, hyd, cywair neu'r gynulleidfa y bwriadwyd y testun ar ei chyfer.
- 7-8 y testun terfynol yn addas i'r dasg a osodwyd, er bod un neu ddwy agwedd (e.e. ffurf, hyd, cywair neu addasrwydd i'r gynulleidfa) yn llai addas.
- 5-6 y testun terfynol yn foddhaol, er bod rhai agweddau nad ydynt yn briodol, e.e. ffurf, hyd, cywair neu addasrwydd i'r gynulleidfa.
- 3-4 y testun terfynol yn anaddas o ran y dasg a osodwyd, neu'r ymgeisydd heb gyflawni'r gofynion o ran ffurf, hyd, cywair neu addasrwydd i'r gynulleidfa.
- 0-2 y testun terfynol yn gwbl anaddas i'r dasg.

Y2.4	<table><tr><td data-bbox="241 328 927 387">Pwyntiau allweddol</td><td data-bbox="927 328 1839 387">10 marc</td></tr><tr><td colspan="2" data-bbox="241 387 1839 778"> Mae 5 o bwyntiau allweddol y mae angen i'r ymgeisydd eu cynnwys yn y trawsieithiad, a fydd yn dangos eu bod wedi deall y testun gwreiddiol, Saesneg. Rhoddir 2 farc am bob pwynt allweddol a gynhwysir yn gyflawn ac yn briodol; Rhoddir 1 marc am bob pwynt allweddol a gynhwysir yn rhannol neu'n lled briodol. </td></tr></table>	Pwyntiau allweddol	10 marc	Mae 5 o bwyntiau allweddol y mae angen i'r ymgeisydd eu cynnwys yn y trawsieithiad, a fydd yn dangos eu bod wedi deall y testun gwreiddiol, Saesneg. Rhoddir 2 farc am bob pwynt allweddol a gynhwysir yn gyflawn ac yn briodol; Rhoddir 1 marc am bob pwynt allweddol a gynhwysir yn rhannol neu'n lled briodol.	
Pwyntiau allweddol	10 marc				
Mae 5 o bwyntiau allweddol y mae angen i'r ymgeisydd eu cynnwys yn y trawsieithiad, a fydd yn dangos eu bod wedi deall y testun gwreiddiol, Saesneg. Rhoddir 2 farc am bob pwynt allweddol a gynhwysir yn gyflawn ac yn briodol; Rhoddir 1 marc am bob pwynt allweddol a gynhwysir yn rhannol neu'n lled briodol.					

Tasg

Darllenwch yr araith.
Dewiswch 5 pwynt
allweddol.

Ateb enghreifftiol:

Pen-blwydd Arbennig a Llwyddiant Mawr

Dathlwyd pen-blwydd y Brifysgol yn 75 oed mewn araith gan yr Is-Ganghellor Adrian Thomas yn Seremoni Raddio Cyfadran y Celfyddydau yn Neuadd O'Reilly ym mis Mehefin.

Soniodd hefyd am ymchwil nodedig a wnaed gan y brifysgol ar ledaeniad y firws Zika. Roedd y gwaith hwn gan Gyfadran y Gwyddorau yn un o uchafbwyntiau'r flwyddyn. Soniodd hefyd am waith y gyn-fyfyrwraig, Erin Williams ym maes seicoleg plant a datgelodd fod y brifysgol yn dyfarnu gradd er anrhydedd iddi am y gwaith hwn.

Roedd yr Is-ganghellor yn hynod falch bod y brifysgol wedi cyrraedd y brig yng nghategori Prifysgol Mwyaf Cyfeillgar y Flwyddyn mewn arolwg cenedlaethol ar farn myfyrwyr.

I gloi, mynegodd falchder yn y ffaith bod canran uchel o'r myfyrwyr yn bwriadu mynd yn eu blaen i ddilyn cyrsiau ôl-radd y flwyddyn nesaf.

(136 o eiriau)

Trawsieithu yn y dosbarth

Y cwricwlwm

Canllawiau Satudol

Trawsieithu

Defnyddio gwybodaeth mewn un iaith er mwyn gweithio gyda'r wybodaeth honno mewn iaith arall, e.e. gwrando ar wybodaeth yn Gymraeg ac yn siarad/ysgrifennu amdani yn Saesneg neu ddarllen gwybodaeth yn Saesneg ac yn siarad/ysgrifennu amdani yn Gymraeg. (Gall y sgil hwn gael ei gymhwyso i ieithoedd rhyngwladol ac ieithoedd y cartref/gymuned lle bo hynny'n berthnasol.)

Cam cynnydd 2

'Gallaf ddefnyddio sgiliau trawsieithu yn Gymraeg ac yn Saesneg a, lle bo hynny'n berthnasol, yn ieithoedd y cartref/gymuned'

Mae angen i ddysgwyr allu:

(o Gam cynnydd 1)

- dangos agwedd agored a pharch tuag at ieithoedd a diwylliannau, a'r gwahaniaethau rhyngddynt
- gwerthfawrogi, adnabod a deall gwahanol acenion, tafodieithoedd a phriodieithoedd

(o Gam cynnydd 2)

- cyfathrebu mewn ystod gynyddol o ieithoedd a dangos ymwybyddiaeth o'r modd y mae cymhwysedd mewn un iaith yn gallu bod yn gymorth i ddysgu iaith arall
- defnyddio'r cysylltiadau rhwng eu hieithoedd er mwyn hyrwyddo eu gallu i ddysgu iaith oddi fewn i Faes Dysgu a Phrofiad Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu yn ogystal â thu hwnt iddo
- addasu neu newid eu hiaith yn ôl y sefyllfa gymdeithasol ac ieithyddol a chydabod sut y gall eu hiaith effeithio ar eraill
- sylwi ar y nodweddion tebyg ac annhebyg yn yr ieithoedd a gaiff eu dysgu
- myfyrio ar agweddau diwylliannol ac ystyried y buddiannau y gall ieithoedd lluosog eu cyfrannu at gymdeithas
- datblygu sgiliau trawsieithu yn Gymraeg, yn Saesneg a, lle bo hynny'n berthnasol, yn ieithoedd y cartref/gymuned

Cyffredinol

Ailymwelir â chysyniadau a syniadau ac ymdrinnir â nhw mewn ffyrdd mwy cymhleth wrth i ddealltwriaeth a gallu'r dysgwyr ddod yn fwy soffistigedig.

Mae angen i bob dysgwr gael cefnogaeth i feithrin eu sgiliau trawsieithu.

Sut gellir defnyddio'r sgil o drawsieithu i hybu sgiliau ieithyddol yn y dosbarth?

Sut mae cyfoethogi sgiliau ysgrifennu yn y Gymraeg?

Rhaid peidio â chyfieithu idiomau Saesneg! Mae idiomau unigryw gyda ni yn yr iaith Gymraeg.

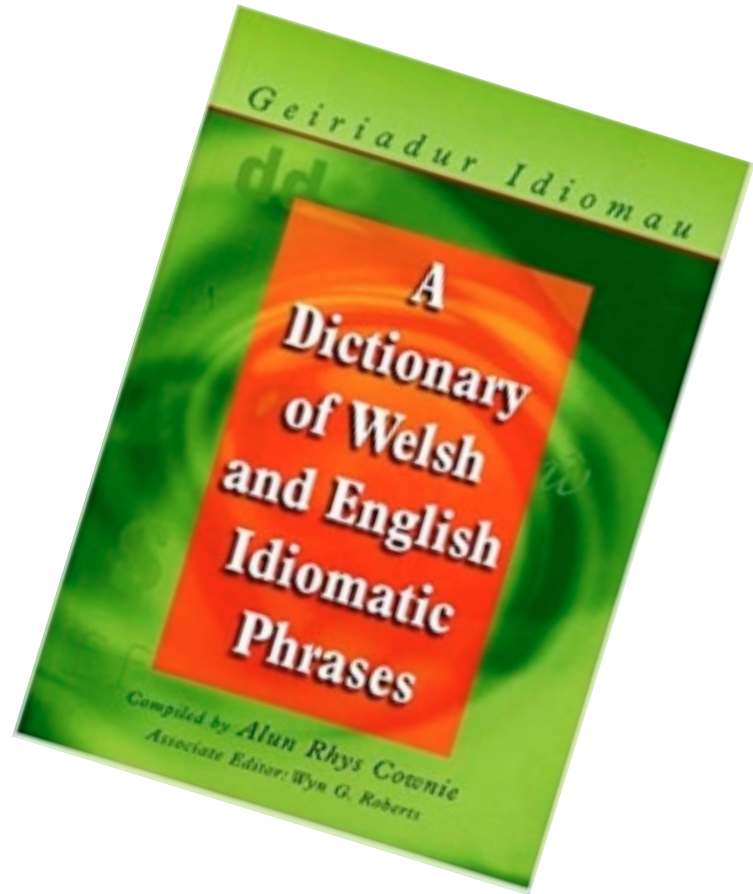

What are idioms and why are they important to achieve fluency?

<https://www.digitalpolyglot.com/idioms-important-achieve-fluency/>

Llyfr Defnyddiol

Awdur: Alun Rhys Cownie
ISBN: 9780708316566
Dyddiad Cyhoeddi: Medi 2012
Cyhoeddwr: Gwasg Prifysgol Cymru
Golygwyd gan Wyn G. Roberts

Cyfieithu idiomaau yn llythrennol...

Mae gan bob iaith ei hidiomaau neu ei hymadroddion idiomatig. Dyna'r pethau sy'n cyfrannu at naturioldeb yr iaith a'n rhuglder.

Yn eu hanfod, dydyn nhw ddim yn gallu cael eu cyfieithu'n llythrennol o un iaith i iaith arall.

Enghreifftiau:

rhai amserau ☹

yn cymryd drosodd ☹

cymryd rhan ☹

i gyd o'r gorau ☹

fel canlyniad ☹

weithiau; ambell waith ☺

yn fwy amlwg ☺

mynd ar / gwneud / mynychu ☺

cofion gorau; yr eiddoch yn gywir; yn gywir ☺

o ganlyniad ☺

<https://wordwall.net/resource/3199612>

Tasg: Rhowch yr idiom cywir yn y bwlch.

1. Roedd llawysgrifen yr awdur _____a felly roedd yn anodd iawn i ddarllen y gerdd.
2. Bu Siwan wrthi _____yn adolygu at yr arholiadau.
3. Gan ei fod yn hwyr i'r apwyntiad, gyrrodd _____ar hyd y draffordd.
4. Mae'r rheolau gramadeg _____ar ôl iddo adolygu cyn gymaint.

fel traed brain hen law ar

fel lladd nadroedd

fel cath i gythral

ar flaenau'i fysedd

ar bigau'r drain

Atebion

1. Roedd llawysgrifen yr awdur fel traed brain a felly roedd yn anodd iawn i ddarllen y gerdd.
2. Bu Siwan wrthi fel lladd nadroedd yn adolygu at yr arholiadau.
3. Gan ei fod yn hwyr i'r apwyntiad, gyrrodd fel cath i gythral ar hyd y draffordd.
4. Mae'r rheolau gramadeg ar flaenau'i fysedd ar ôl iddo adolygu cyn gymaint.

Tasg: Rhowch yr idiom cywir yn y bwlch.

1. Roedd Alaw yn _____ddoe ar ôl i Wil fod yn galw enwau arni.
2. Roedd Elin _____isio gwybod y gyfrinach.
3. Roedd Sion yn _____i baratoi yn drylwyr at yr arholiad.
4. Ga i _____i olchi'r llestri os gwelwch yn dda?

help llaw

hen law ar

bron â thorri ei fol

teimlo i'r byw

gwneud ei orau glas

ar bigau'r drain

Atebion

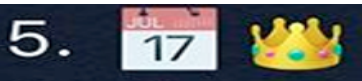
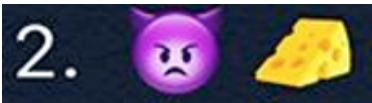
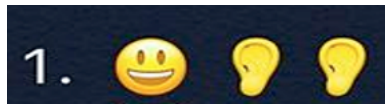
1. Roedd Alaw yn teimlo i'r byw ddoe ar ôl i Wil fod yn galw enwau arni.
2. Roedd Elin bron â thorri ei bol isio gwybod y gyfrinach.
3. Roedd Sion yn gwneud ei orau glas i baratoi yn drylwyr at yr arholiad.
4. Ga i help llaw i olchi'r llestri os gwelwch yn dda?

Rhai Idiomau Defnyddiol

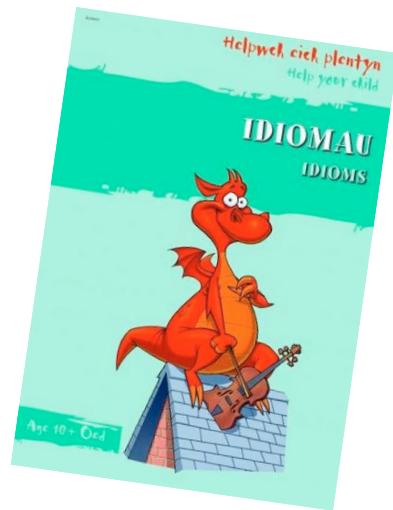
<https://wordwall.net/resource/7569547>

Idiomau mewn 'emojis' 😊

Idiomau

1.   Yn wên o glust i glust
2.   Y drwg yn y caws
3.   Traed moch
4.   Cannwyll fy llygad
5.   Diwrnod i'r brenin
6.   Gwneud môr a mynydd
7.   Rhoi'r ffidl yn y to
8.   Codi calon
9.   Taro'r hoelen ar ei phen
10.   Daw eto haul ar fryn
11.   Gwynt yn ei ddwrn
12.   Bwrw hen wragedd a ffyn

Cân Idiomau
(Lawrlwytho Am Ddim ar
hyn o bryd)

